

Pr. 307/2023
CAP

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

NATIONAL ANTICORRUPTION
CENTRE OF THE REPUBLIC OF
MOLDOVA

Adresa: MD-2004, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198, mun. Chișinău, Republica Moldova
tel. (+373) 22-25-72-94, email: secretariat@cna.md

Nr. 06/2/15110 din 28.09.2023

La nr.307 din 18.09.2023

Parlamentul Republicii Moldova

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind eficientizarea mecanismelor actului de guvernare).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 3 (trei) file.

Director

Digitally signed by Rusu Iulian
Date: 2023.09.28 17:24:46 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Iulian RUSU

Ex: VAMEȘ Xenia, Tel. 022 257-376

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	2464	
"29"	09	2023
Ora		

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO23/9070 din 28.09.2023

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind eficientizarea mecanismelor actului de guvernare)

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Parlamentul RM, iar autor nemijlocit este un deputat în Parlament, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Proiectul supus expertizei a fost plasat pe pagina web a Parlamentului RM, cu anexarea notei informative, fiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat pentru a putea prezenta/expedia recomandări asupra acestuia.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „*Elaborarea proiectului respectiv reiese din contextul reconfigurării funcționale și instituționale a Cancelariei de Stat prin prisma rolului de Centru al Guvernului și de coordonare a activităților privind implementarea cerințelor de aderare la Uniunea Europeană.*”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea unor acte normative (Legea nr.1111/1997 privind asigurarea activității Președintelui Republicii Moldova, Legea nr.199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Legea nr.98/2012 privind administrația publică centrală de specialitate, Legea nr.nr. 131/2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător, Legea nr.136/2017 cu privire la Guvern, Legea nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar), fiind exclusă garanția socială în caz de expirare a mandatului, de demisie sau de imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor Președintelui Republicii Moldova, de a beneficia de birou și asistent personal; concretizat titlul funcției de secretar de stat al Guvernului; concretizate atribuțiile Cancelariei de Stat, ținând cont de sarcinile proprii unui Centru al Guvernului. La fel, proiectul propune preluarea atribuției de elaborare, promovare și monitorizare a implementării politicii statului în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător de către Cancelaria de Stat, având ca scop o eficientizare și monitorizare semnificativă a procesului.

Potrivit autorului: „*În context, se reiterează necesitatea consolidării proceselor de lucru astfel încât să fie fortificate domeniile de intervenție ale Cancelariei de Stat în calitate de Centru al Guvernului, în mod special a rolului complex ce îi revine în contextul atribuțiilor de racordare la prioritățile de integrare europeană a Republicii Moldova și de coordonare a proceselor aferente integrării europene.*”

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, proiectul promovează interesul public privind îmbunătățirea și eficientizarea funcționalității proceselor la nivelul administrației publice, în general și al Cancelariei de Stat, în particular, prin asigurarea unui management performant și crearea condițiilor necesare pentru realizarea sarcinilor stabilite.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea elaborării proiectului, fiind întrunite cerințele art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să

conțină „e) fundamentarea economico-financiară”.

Potrivit notei informative: „În contextul priorităților menționate supra, ce țin de procesele aferente integrării Republicii Moldova în Uniunea Europeană, reforma administrației publice locale, gestionarea și managementul proiectelor ce rezultă din prioritățile Guvernului, se impune necesitatea efectuării unor modificări în structura organizatorică a Cancelariei de Stat. Astfel, realizarea prezentului proiect de lege necesită cheltuieli din contul bugetului de stat. Costurile aproximative legate de instituirea unei funcții de secretar general adjunct al Guvernului sunt estimate la suma de 460 mii lei anual, iar pentru funcția de secretar de stat al Guvernului a fost estimată suma de 480 mii lei anual.”

Ca urmare, proiectul va avea impact bugetar, iar acest fapt obligă efectuarea unui studiu de impact financiar, stabilit în art.16-17 din Legea nr.181/2014 finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale, art.34 alin.(5) din Legea nr.100/2017 privind actele legislative și Hotărârii Curții Constituționale nr.29/2001 privind interpretarea prevederilor art.131 alin.(4) din Constituția Republicii Moldova, care trebuie respectate în cazul proiectelor de acte legislative cu impact financiar asupra bugetului de stat.

Potrivit art.17 din Legea nr.181/2014, „(1) Proiectele de acte normative cu impact financiar asupra bugetelor se supun expertizei financiare în conformitate cu legislația ce reglementează modul de elaborare a actelor normative. (2) Pe parcursul anului bugetar în curs nu pot fi puse în aplicare decizii care conduc la reducerea veniturilor și/sau majorarea cheltuielilor bugetare, dacă impactul financiar al acestora nu este prevăzut în buget.”, iar potrivit art.34 alin.(5) din Legea nr.100/2017, „Expertiza financiară este efectuată de către Ministerul Finanțelor, este obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public și are menirea de: a) a asigura concordanța prevederilor proiectului cu legislația din domeniul financiar; b) a evalua cheltuielile pentru realizarea noilor reglementări; c) a semnala deficiențele cu caracter financiar și a prognoza consecințele în domeniul financiar”.

În conformitate cu prevederile constituționale enunțate (Hotărârea Curții Constituționale nr. 29/2001), examinarea și/sau adoptarea prezentului proiect de lege, nu poate precede procedura constituțională de acceptare de către Guvern, a cheltuielilor din banii publici generate de implementarea soluției legislative propuse prin proiectul de lege expertizat.

Prin urmare, având în vedere caracterul preponderent financiar al prevederilor formulate, pentru adoptarea acestuia este necesar ca modificările propuse să fie acceptate de Guvern. În acest sens, relevăm că sunt imperative prevederile art.131 din Constituție, care statuează că „4) Orice propunere legislativă sau amendament care atrag majorarea sau reducerea veniturilor bugetare, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern. [...] (6) Nici o cheltuială bugetară nu poate fi aprobată fără stabilirea sursei de finanțare”.

În concluzie, urmare a faptului că implementarea proiectului va condiționa cheltuieli bugetare, ceea ce generează alocarea mijloacelor financiare suplimentare din bugetul public național, este necesar punctul de vedere al Guvernului asupra soluțiilor promovate de lege, în conformitate cu art. 131 alin.(4) și (6) din Constituție și completarea notei informative în acest sens. Or, în lipsa unei argumentări economico-financiare pertinente, reglementările propuse nu vor avea finalitatea scontată a scopului propus de proiect.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul reglementează activitatea Cancelariei de Stat - autoritatea care asigură organizarea activității Guvernului.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către un deputat în Parlamentul Republicii Moldova și are drept scop reconfigurarea funcțională și instituțională a Cancelariei de Stat prin prisma rolului de Centru al Guvernului și de coordonare a activităților privind implementarea cerințelor de aderare la Uniunea Europeană.

Prin proiect se propune modificarea unor acte normative, fiind exclusă garanția socială în caz de expirare a mandatului, de demisie sau de imposibilitate definitivă de exercitare a atribuțiilor Președintelui Republicii Moldova, de a beneficia de birou și asistent personal; concretizat titlul funcției de secretar de stat al Guvernului; concretizate atribuțiile Cancelariei de Stat, ținând cont de sarcinile proprii unui Centru al Guvernului. La fel, proiectul propune preluarea atribuției de elaborare, promovare și monitorizare a implementării politicii statului în domeniul controlului de stat asupra activității de întreprinzător de către Cancelaria de Stat, având ca scop o eficientizare și monitorizare

semnificativă a procesului.

Reieșind din argumentele expuse de autor în nota informativă, proiectul promovează interesul public privind îmbunătățirea și eficientizarea funcționalității proceselor la nivelul administrației publice, în general și al Cancelariei de Stat, în particular, prin asigurarea unui management performant și crearea condițiilor necesare pentru realizarea sarcinilor stabilite.

Însă, nota informativă la proiect contravine rigorilor stabilite la art.30 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, aceasta necesită a fi completată cu informații/date privind fundamentarea economico-financiară. Or, în lipsa unei argumentări economico-financiare pertinente, reglementările propuse nu vor avea finalitatea scontată a scopului propus de proiect. Totodată, pentru adoptarea proiectului de lege este necesar de solicitat punctul de vedere al Guvernului asupra soluțiilor promovate de lege, în conformitate cu art.131 alin.(4) și (6) din Constituție.

28.09.2023

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Xenia VAMEȘ , Inspector principal

Digitally signed by Vameș Xenia
Date: 2023.09.28 14:24:54 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

